

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 6 K — f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 10 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felolós szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona
Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Socialis alkotások.

(A könyvelési tanfolyam.)

II.

Szövetkezzünk!

Ez lett a jelszó.

Egyetlen egy hibánk van s ebből fakad gyöngeségünk, gyávaságunk Szent István országában: nem tartunk össze! Egy anyától vagyunk és nem ismerjük egymást; egy érdekünk van és nem támogatjuk egymást; mindenki ellenségünk és mégsem szeretjük egymást.

Minden téren vissza vagyunk szorítva, minden téren diadalmasan nyomul előre a kisebbség szervezett tábora.

„Csak szervezett hadsereggel lehet szervezett ellenséggel szemben diadalt aratni, — írta püspökünk a mozgalom vezéreinek. Szövetkezzünk, vonni azokat, kiknél a válás nem csak czégér, hanem lelkiismeret, hogy „Mária országában a gazdasági, társadalmi és politikai élet minden vonatkozásában a keresztény világnézet jogos uralma biztosítsa az egész magyar haza javára”.

A sóhajtozó, „a szónokló katholicismus ideje lejárt, a teitek katholicismusa következik.”

S 1908. január 26-án az ország szívében tizezer ember üdviválása mellett meg-

alakult a Katolikus Népszövetség. Már az első évben több mint 400 gyűlést tartott az ország különböző vidékein; eszméi megihlették a lelkeket, hiveinek száma meghaladja a 300-ezert.

Innen számíthatjuk a keresztény Magyarország népének, sajtójának hiterkölesi, társadalmi, gazdasági újjászületését.

A lélektermékenyítő mozgalom mindenekelőtt szövetkezetek alakításában serénykedik, 2500 hitelszövetkezet virul ma már Magyarország keresztény talaján, pedig ez még csak a kezdet kezdete.

E szövetkezetek társadalmi jelentősége nemcsak számukban domborodik ki, hanem áldásos eredményeikben. A nép anyagi és erkölcsi függetlensége izmosodik; az egy területen lakók közt bizonyos rokoni kapcsolatok, az érdekközösség tudata fejlődik ki, mely emberszeretethez, egymás támogatásához, közjóvágyhoz is nyilvánul; a kölcsönös erkölcsi ellenőrzés nyomán önfegyelmesség, a becsület szempillája ébred önkénytelenül nemcsak a gazdasági életben, hanem a szórakozásokban is, mi az erkölcsi méltóság hajnalhasadása; versenyző szellem kezd lobogni a falu eddigi széttagolt, magára hagyott népében a szorgalom, az okos beosztás, az értelem utjain, az elhanyagolt népet izgatja a tanulás vágya, az önművelés szomjúsága; feltámad az ősi hazaszeretet, mind

többen ohajtanak és képesek részt venni a megbecsült közterhek mellett a polgári jogokban is.

Oh be édes örömmel tekinthet el munkáján a Népszövetség érezve, hogy emberi méltóságának, erejének öntudatára ébreszt egy széplelkű, nemes jellemű nemzetet, melynek életerejét szívják a lelketlen, élelmes önzés vámpirjai.

A szövetkezetek élete és sorsa a vezetők kezébe van letéve. A falu becsületes népének vezetője mindenkor a pap és tanító volt. Aki megírja majd a szövetkezetek történetét, e két rend társadalmi működésének hírét fogja megörökíteni, azt a legtisztább, önzetlen, fáradhatatlan, eszményi lelkesedést, mely szervezi, irányítja, vezet, viszi diadalra a keresztény Magyarországot.

Nem ötletszerű, hanem szükségképp való kötelesség tehát, hogy a felszentelés olaját kérő levitákat, az oklevelet rózsás reményekkel váró tanítójelölteket, a szövetkezetek leendő apostolait, eme elhivatásukra is előkészítsék, kiképezzék. A legtöbb hittudományi főiskola s néhány tanítóképző már helyet adott a társadalomtudományi tanárszéknek.

Amit pedig e hó 9. és 10. napján a Népszövetség érdemes vezetőférfiai városunkban munkáltak, az gyakorlati útmutatás volt gyakorlati ember ajkáról a gyakorlati életre.

TÁRCZA

A bünösök lakomája.

— KRANE ANNA brnő. —

Egy este a vámosok lakomát rendeztek és leültek, hogy ezt élvezzék. Mivel a tisztességes asszonyok tudni sem akartak róluk, a roszhirű koresmákból meghívták a leányokat. Ezek legszebb cziczomájukban jelentek meg, nevetve és vihogva, hogy a harmadik utczáig lehetett hallani.

A vámosok a leányokkal ugyancsak ki akarták magokat mulatni. De hogyan, hogyan nem, a mikor egy darabig együtt voltak, a hangos vigadozás nem ment tovább, mert hiszen csak színlelt volt s nem talált visszhangra a társaságbeliek szívében.

Ekkor nagyon is komoran és szomorúan folyt a dolog. Valami benső hang azt mondotta a férfiaknak:

— Mi hasznotok van nektek pénzetekből, vagyonotokból és jólétekből? Malomként nyom benneteket és lelketeket a pokolra huzza, mert özvegyek és árvák, hajléktalan férfiak és segítség nélkül maradt aggok átka van rajta.

S a leányokhoz szólt a szív hangja és ekként beszélt:

— Mit használ, hogy fiatalok és szerek vagytok? Jobb volna, ha csak félszemetek volna és ragyások volnátok, semhogy a bün utján járjatok, mindig messzebbre és mindig mélyebbre a bün fertőjébe, a borzasztó végig. Jaj nektek!

Mikoron a hang így beszélt és nem lehetett elhallgattatni, sem tulkiabálni, a vámosok és bünös leányok nagyon megszorodtak, nem ettek és nem ittak, hanem úgy ültek ottan, mint halotti tornál, reszkettek Isten haragjától s nem tudtak magukon segíteni. Mert büneiket nem tudták többé meg nem történekké tenni, ha mindjárt jobb kezöket, sőt arcukból szemöket is odaadták volna.

Olyan esönd támadt a teremben, hogy az égő lámpák sercsegését hallani lehetett. Kivülről behallatszott a kutak csobogása s az éjszakai szélben a magas fasudarak suhogása.

Az egyik leány hirtelen megborzongott és fölkiáltott:

— Ki jön az utcán lefelé és tart e háznak? Kinek a járása ez?

Mindnyájan figyeltek, mert e járás hangját ismerték, jóllehet ma először hallották. Ugy hangzott, mint a tavaszi szellő fuvallása, a mely elől a tél menekül...

— Így csak egy lépked — suttogták a hallgatóságok elhalványult ajkkal, és ijedten néztek egymásra. — A názárethi Jézus jön hozzánk!

A bíró már az ajtó előtt állott és kárhóztató elítélésüket ki fogja mondani! Így gondolták a bünösök. Néhányan fölugráltak, hogy elmeneküljenek; ámde lábuk mintha gyökeret vert volna, nem tudtak távozni; mások visszadőltek fekvőhelyük párnái közé és ott iparkodtak elrejtőzni. A leányok pedig reszketteve összebujtak és kezüket festett orezójuk elé tartották.

A lépések mind közelebb hallatszottak és ime, a küszöbön belépett az, a kinek tekintete csupa jószág és irgalom volt, a ki kezét valamennyi felé nyújtotta mint testvér, a ki testvéreikhez jön. S szelid mosolygásu ajka e köszöntést mondotta:

— Békesség veletek!

Egy pillanatra mindnyájan szinte megmerevedtek, azután az igézet mély föllékezésben megszűnt. A házigazda elő mert lépni, hogy a csodás vendéget üdvözölje:

— Honnan van az, hogy hozzánk jösz, oh Uram! — hebegte zavarodottan és elfogódva.

— Hiszen meghívtatok! — felelte az emberfia.

— Mi?... Mikor mertünk volna mi tégedet meghívni, Uram? — kérdezték valamennyien össze-vissza nagy csodálkozással.

— A ti büneiteken való bänkódástok hívott meg engemet! És mostan nálatok vagyok, hogy a vacsorát veletek elköltsem.

Lassankint megértették a szegény lelkek, hogy az Ur az ő beszennyezett emberi

Valódi amerikai panama kalapok! Női kézitáska, gallér és keztyü ujdonságok!

A legújabb divatos forma: Panama, flórentin és manilla zsirardi olasz kalapok, azok javítása és tisztítása. Ujdonságok divatmellé-nyek, színes ingek, sport övek, sctabot, keztyü, nyakkendő, selyemzsebkendő, harisnya és más férfidivat különlegességekből

Ragályinál, Szatmár, Deák-tér 8, (Gillyén-ház). Telefon 296. sz.

Ezuttal főképp a hitelszövetkezet könyvelése volt szóban. Alapos, szakszerű beszédben s két iskolai táblán szemléltetve találta elénk Molnár István a pénztárkönyv, napló és főkönyv vezetésének mesterségét; minden hallgató előtt három rovatos iv volt az abrosz, melyekre a jóízű tanítástól kiki mohón meritett magának, megrögzítve jegyzetekben azonnal a hallottakat. A négy hosszú órán át tartó, kiválóan szellemes, tréfákkal fűszerezett előadásnak főképp az a része tett mély hatást, melyben a falusi egyszerű nép jellemét, az üzleti szellem lekicsinylő, ellen-szenves fölfogását, a hitel- és fogyasztási szövetkezetek összekopácsolását, a szövetkezet élet diadalait s a főkönyv feltalálójában is a kath. egyház érdemét festette meg.

Nem az a lebilincselte figyelem, nem azok a lázasan futkosó ceruzák, nem a há-lás üdvívalgás, hanem az a kitörésre, Isten áldására váró bőséges mag a tudós előadó legszebb jutalma, mely a jóságos szavaival felszántott ifju szivekben gazdag talajra lelt, hogy lelkesedésnél drágább tevékenységet teremjen.

Befejezésül kedves epizódot említek még föl.

Az első délutánnak érdekes leczkái után a hatalmas termet betöltő ifjuság le-kiüzdhetetlen vággyal, élénk zajjal kérte a jelen volt Huszár Károly orszgy. képviselőt, hogy ő is szóljon néhány szíves szót hoz-zájok. Az nem is kérette magát. Odaállt a terem emelvényén a komoly orgona elé s kedves emlékektől kigyult arccal, a dicső-ség utján ünnepelt erős ember ifju szépsé-gében beszélni kezdett.

voltukat még oly nagyra becsülte, hogy mint cinber akart velök érintkezni, hogy megmu-tassa nekik jóságát. Oh mennyire siettek mostan, hogy kimutassék tiszteletüket és őt kiszolgálják.

A legjobb párnát adták neki, nemes borral arany serleget nyújtottak neki, a leg-válogatottabb ételeket tették eléje. Elhomá-lyosult szemökből szelid világlás áradt, mi-kor látták, hogy Jézus elfogadta az ő vacso-rájukat és a bűnösökkel evett, mintha iga-zak lettek volna.

A leányok is előmerészkedtek mostan, miután előbb a festéket lemosták arczukról, mert szégyenkeztek a rikitó festék miatt. Virágkoszorúkat levették fejükről és válluk-ról s az Ur helye köré rakták. Azután le-ültek lába elé a földre és nagy, kegyelmet éhező szemekkel néztek fel az Udvözítőre.

Az Emberfia pedig úgy beszélt a bű-nösökhöz, mint anya gyermekeihez. Csoda-szép történetet mondott nekik egy atyáról, a kinek két fia volt. Az egyik jó volt, de a másik eltávozott hazulról és rossz életre adta magát, ezért keservesen szenvedett és megbűnhődött, míg megtette azt, ami egye-dül szükséges: fölkelt és elment atyjához, hogy kiesdje bocsánatát...

Mennyire figyeltek a bűnösök, hogy egyetlen szót se veszítsenek el. Mennyire megértették a tékozló fiu fájdalmait és az

„Ez épen az a hely, ahonnan először szólottam a nyilvánosság előtt, mint a szat-mári tanítóképző növendéke s önképző köré-nek elnöke. Jól esik nekem, hogy most ismét innen szólhatok s épen annak az intézetnek növendékeihez, amelyhez a szeretet és hála csatol...”

Majd testvérien tegező megszólítással kérte, buzdította az oltár leendő szolgálait s a népnevelő-jelölteket, hogy szeressék a népet, melynek véréből, husából származtak mind-nyájan; hivatásuk ne zárkozzék a templom és iskola köteles munkájába. Hanem lelkek kincseit vigyék, osszák ki az istenadta nép boldogítására; foglalkozzanak a nép gazda-sági életével, a keresztény magyarság anyagi sorsával is. Az önbizalom élesztésére elme-sélte saját tanítói — sajnálatára igen rövid ideig tartó — működését, mikor jószívü ér-deklődéssel, jóakaró tanácsal, tettel nemesak községének szeretetét, hanem a szomszéd falvak bizalmát is megnyerte.

Érzésének közvetlensége, üde őszin-tesége, valláserkölestől felmagasztosult esz-méinek heve, zuhatagként ömlő s mégis szó-nokilag fegyelmezett beszéde, készséges hang-jának zenéje — hogy úgy mondjam: fanatizálta az elbájt fiatal népet, amely előtt vonzó példaképpé nőtt e pár percz alatt.

Aztán a tomboló tapsviharban szerény-kedő mosollyal áthaladt a termen s igényte-len egyszerűséggel távozott.

A katolikus tüntetés után. Zsidó támad, zsidó bánja. A közömbös Budapesten, ahol az emberek nem szívesen exponálják magukat felekezeti kérdésben, váratlanul olyan

tüntetés volt a katolikusok jogai mellett, amilyent már évtizedek óta nem láttunk. Azaz nem volt váratlan. mert a zsidók ar-ro-gantiája oly nagy, a Vázsonyi Vilmosok, Bihari Mórok és Jászi Oszkák modora és fellépése oly szemérmetlen és erőszakos, hogy a legtürelmesebb ember véréit is felkorbá-csolja és önvédelemre kényszeríti. „A reak-czionáriusok”, „a Polónyi-banda” nem hir-detett antiszemitizmust és felekezeti türel-metlenséget, ezt az ő táborukban kell keresni, mert az ő erényük. Nem támadták meg a zsidókat sem politikai, sem polgári, sem vallási, sem egyéni, sem vagyoni, sem lelki-ismereti, sem cselekvési szabadságukban és jogaiban, mint ahogy minket oly vakmerően és igaztalanul támadnak; nem ejtettek ki egyetlen gyűlölködő vagy izgató szót sem, csak védték a katolikusok jogát az iskolá-hoz, a plebánosválasztáshoz, az autonómia-hoz; védekeztek a titkos, a sötétben, aljas és nemtelen czélokkal dolgozó társulatok ellen. És mégis a budapestiektől le a szat-mári zsidó ujságokig a tintakazárók tüzet okádnak, a féktelen felekezeti izgatás és gyűlölködés hangján irnak a katolikusok önvédelméről. De zsidó támad, zsidó bánja! És ez jó tanács is akar nekik lenni. Az ő arroganciájuk olyan nagy, oly sértő és megal-ázó, hogy nem antiszemitizmusra kell tü-zelni, Budapesten is inkább fékezni kellett a közönségnek elkeseredett kifakadásait. Ha Magyarországon valamikor lesz is antisze-mitizmus, ezt csak egyedül és kizárólag a zsidók fogják megérlelni. Kikből kerülnek ki az egyház és vallás ellen törő szabadkő-művesek, a haza ellen támadó nemzetköziek, ha nem a zsidókból? És ismét kikből ke-rülnek ki a történelmi osztályok elpusztítá-sát hirdető reformerek, a história dicsőségét és magyar hagyományt kigunyoló szabad-gondolkodók, ha nem a zsidókból? Azért ma-gukra vessenek, ha a reakció meg fog szü-letni.

aggodalomtól mennyire vert szívek, hogy az atya ugyan mit fog csinálni a bűnbánóval! Sirva mondták szavait utána és mellőket verték hozzá:

— Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened! Már nem vagyok méltó, hogy fiad-nak neveztessem!

Jézus pedig az ő Udvözítő-szemével szeliden tekintett a szegényekre és szava lágyan hangzott, mint a gerliczék hívása az erdőben, a mikor tovább elbeszélte, miként fogadta az atya szívére az újra megtalált fiut és mennyire örült, hogy nála lehet, és meny-nyire örvendezett vele az egész ház — épen úgy, a mint a mennyei Atya és angyalai örvendeznek, ha egy bűnös bűnbánatot tart.

Ekkor a hallgatók bánatos orcái mind fölragyogtak, a keménység, alávalóság és álnokság utolsó maradványa is eltűnt, mind jóknak és ártatlanoknak látszottak, mint annak idején, a mikor még anyjuk ölében játszottak. A gyermekek módjára föltartották kezöket és megható bizalommal esdekeltek:

— Urunk, taníts meg minket arra, a mit cselekednünk kell, hogy bejussunk Isten országába.

Jézus pedig látta bánatukat és jóaka-ratukat és ezért megbocsátott nekik. Fejük felé emelte kezét és feloldotta őket bűneik-től úgy, hogy ezek Isten színe előtt eltöröl-tettek. Azután tanította őket az élet utjára

és az egész éjszakán át beszélt velök, míg pirkadáskor elbucszott tőlük, hogy más lelkeken teljesítse kegyelme művét.

Messze kikisérték a városból. Azután bucsuzáskor megáldotta őket. Ők letérdelek és mindaddig néztek utána, míg fényleni látták fehér ruháját.

Ezután pedig elmentek és jogtalanul szerzett vagyonukat odaadták a szegények-nek, kenyerüket ettől fogva becsületes mun-kával szerezték meg, gyakran voltak együtt imádkozva és ájtatoskodva, és igazakhoz ha-sonlóan bűnbánó szívvel éltek minden jó-cselekedetben.

Mikor a farizeusok és írástudók erről hallottak, boszankodtak miatta és gunyo-lódtak fölötte:

— Ez a Jézus a bűnösöket elfogadja és velök eszik!

Ez az Urnak fülébe jutott és mon-dotta:

— Bizny mondom nektek, hogy a bűnbánó vámosok és rossz személyek előbb jutnak be a mennyek országába, mint akik magokat Isten gyermekeinek hívják.

Fordította: H.

Miért előnyös a FOGEL-féle pörkölt kávé használata?

Mert

nem füstöli lakását; nem vesződik a pörköléssel; minden perczben friss pör-kölést vehet.

Mindamellert 25%-ot megtakarít-hatnak mindazon vevők, kik pör-költ kávé vesznek mert annyi bepörköldök a házi pörkölésnél.

Kérem próbavételét, melyből meggyőződhet.

Utazási különlegességek

Ragályinál, Szatmár, Deák-tér 8, (Gillyén-ház). Telefon-sz. 296.

Kik csinálják az antiszemitizmust?

Lapunknál a szerkesztőváltással bekövetkezett új, hareziasabb irányú őszinte örömet és helyeslést váltott ki olvasóinknál, nagy érdeklődést és még nagyobb ijedséget ellenségeinknél.

Mind a két tünet megnyugtató reánk nézve. Bizonyosága annak, hogy a helyes uton járunk, hogy veszélyeztetett igazaink, vallási és hazafias érdekeink védelmében eltaláltuk azt a hangot, a mely hozzánk, nagy multu s az ország többségét kitevő magyar katolikusokhoz méltó s amely mérgezett fegyverekkel, kihívó arczatlansággal dolgozó ellenfeleinkkel szemben indokolt.

Akadnak azonban félnékek, gyáva aggodalmaskodók, remegve ijedezők is katolikuskörében, akik félőnek tartják ezt az új irányt és komolyan tartanak annak várható következményeitől. Ezeket könnyen megnyugtathatjuk. Ellenségeink nem fognak ezután sem ádázabb gyűlölettel, pokolibb raffineriával támadni bennünket, ama egyszerű oknál fogva, mert — nem lehet, mert már eddig is olyan superlatívusokban dolgoztak ellenünk, amelyek további fokozást nem engednek. A mi batározott szembeszállásunk nem ront a helyzetünkön, csak javít. Gondolkozásra, józan mérsékletre intheti a most féktelen elbizakodottsággal handabandázó nyugati és keleti lovagokat.

Komolyabbaknak látszanak ama katolikus „jóakaróink“ kifogásai, akik indokolatlannak mondják a mi bátor szókimondásunkat és a keresztényi szeretettel ellenkezőnek a mi antiszemitizmusunkat. Meri nekünk ilyen jóakaróink is vannak!

Ezek szerint a mi erélyes védekezésünk: támadás; a visszaélések ostromozása: kötekedés; a zsidóság bünlajstromának nyilvántartása: keresztényietlen gyűlölködés; a kereszténység s a magyarságot fenyegető veszedelmek feltárása pedig: rémlátás, szélmalomharez. Csodálkozniuk kell e jóakaróink kifogásain. A magyar egyházi és társadalmi viszonyok ezer sajtó sebe egyebet, ellenkezőt mond és másra tanít. Roskadozik a magyar kereszténység vára a hitetlenség kemény és szervezett ostroma alatt. Mozog és uszik az ősi föld a nemzetfentartó magyarság lába alatt. Politikai, társadalmi, irodalmi és közgazdasági életünkben a vezető szerep másoké, idegeneké, akiket egy egész világ választ el tőlünk. A feltartóztatatlannal előrenyomuló nagy társadalmi átalakulást nem a mi kipróbált vezéreink, hanem megint csak azok az idegenek irányítják, nélkülünk és ellenünk. A dolgok mai állása szerint nekünk, keresztény magyaroknak mint körülfogott és mindenfelől szorongatott seregnek, már csak *védekezésünk* lehet. Ellenségeink már elég erőseknek érzik magukat, már feleslegesnek tartják a titkolózást, felforgató törekvéseiknek tetszetős és a könnyen hívó keresztény magyarság félrevezetésére alkalmas jelszavakba burkolását. Szemérmetlen nyílissággal gázolnak keresztül legszentebb eszményeinken és kárörömmel gunyolódnak most már élethetlenségünkön és tehetetlenségünkön.

Ilyen körülmények között a harez kerülése gyávaság, az ellenség lekicsinylése bünyös könnyelműség, kiméltetés ostobaság lenne. Hiszen jelen száználmas alárendeltségünknek is a mi gyávaságunk, jóra való restségünk és örökös *pax-politikánk* a szülőanyja. Pedig régi igazság, hogy ha békét akarunk, azt ki kell küzdenünk. Örögg vigye az olyan békét,

amelynek álombaringató ereje csak a mi tevékenységünket köti guzba, s amely egyre csak mellőztetést, jogfosztást, és megaláztatást terem számunkra, előnyeit pedig csak élelmes ellenségeink látják!

Mindezt olyan világosnak és természetesen tartjuk, hogy a fentemlített kifogásoknak más magyarázatát nem tudjuk elképzelni, mint teljes tudatlanságot a fölháborító támadásokkal szemben, a helyzetnek, ellenségeinknek és a bennünket sűrű egymásutánban érő, minősíthetetlen inzultusoknak nem ismerését. Meg vagyunk győződve, hogy ezeknek ismerete nem láthat lapunk új irányában aggresszivitást, ok nélkül való kötekedést és zsidógyűlöletet. S ez a meggyőződésünk készlet bennünket arra, hogy külön rovatot nyissunk ama jelenségek időről-időre való feljegyzésére amelyek némaságukban is beszédes igazolásai lesznek a mi állapontunknak. Pillanatfelvételeket közlünk, melyeknek egymásutánjából alakulhat olvasóink lelki szeme előtt az élőkép, az ellenséges tábornak és harez műveleteinek képe.

Az elmúlt napok krónikája mindjárt a a színes képek meglepő gazdagságát nyújtja.

A főiskolai hallgatók Galilei-köre napokig tartó háboruságot támasztott azért, mert az új müegyetem felavatásánál vallásos szertartások is voltak. Az ő szemükben ez már bűn, merénylet az exakt tudományok ellen. Tiltakozásukra hívó plakátjukon olyan hangon aposztrofálják szent hitűnket, a hogyan mi fegyházziviselt szemétnépről sem merünk nyilatkozni. Ugyancsak a müegyetemi zászlószentelésről és szoborleleplezésről, valamint az egyházi ténykedést végző püspökökről a „Népszava“ ilyeneket irt: „Látta (a zászló), hogy oltárt csináltak a tiszteletére, amely oltárnál Várady L. M. N. O. P. Árpád győri püspök izgett-mozgott, terjengette a kezeit, motyogott, két müegyetemi hallgató pedig térdhajtsi gyakorlatokat végzett bizonyos foku szögek alatt... Azután a püspök elővette szentelőjét és azt mondta: In nomine pátrisz — öregapád fát visz — és a zászló megszentelődött“.

Az „Egyenlőség“ cz. zsidó felekezeti lap mult heti számában ilyen kitétel is előfordult: „az egyház erkölestelen és hazafiatlan volt mindig“. Később kijelentette a lap, hogy az egyház alatt a katolikus papságot értette. Tehát ez a papság „erkölestelen és hazafiatlan volt mindig.“ És ezt egy zsidógyerek mondja.

Szende Pálnak, a kereskedői szövetség titkáranak egy nemrég tartott előadásának azt az őszinte vallomását, hogy a Galilei-körben s a „Huszadik század“ árnyékában csoportosuló zsidóknak tulajdonképeni célja a magyar közbirtokos osztály teljes leszorítása és az „új magyar“ dzsentriknek a helyükbe ültetése: legutóbb fényesen beigazolta egy röpirat, amelyet Kovács Ernő volt orsz. képviselő és volt szabadkőmives irt a páholyok titkos mülhelyeiben folyó aknamunkáról. Ebből a röpiratból mindenki meggyőződhetik arról, hogy szegény hazánkban egy tervszerű, messzeágazó és nagyon előrehaladott mozgalom folyik a magyarságnak s kereszténységnek kiirtására. Idézi a röpirat egy nem keresztény írónak azt a vallomását, hogy a magyar faj nem életképes, annak pusztulása sorsa s ezt a pusztulást ő, modern, (nem keresztény) szociológusok siettetik is, meg elviselhetőbbé is teszik azzal, hogy az irodalmi

böröndök casettákból. Halászati cikkek: valódi angol horgok és selyem spárgák. Teljes tennis felszerelés. Rakettek, azok javítása és teljes hurozása, labdák, prések, szél és középhálók. Tavaszi gyermekjátékok, kerti butor, hinták, függő ágyak. Vivő felszerelések, stb. stb.

és társadalmi erkölestelenség narkotikumával megfosztják életerejének ellentálló képességétől. Amit tehát a felvidéki kazár pálinkával, ugyanazt végzik a „mi tudósok“ a „nyugati kultúra“ terjesztésével.

„Az Est“ cz. fővárosi lap nemrég általános meglepetésre — hiszen zsidó ujság — több cikket közölt a felvidéki kazárok sákapusztításairól. Látva azonban, hogy a fővárosi zsidóságnak erősen nem tetszik ez a bizarr antiszemitáskodás, sietett mosakodni és nagy bocsánatkérések között jelentette ki, hogy súlyos vádjai csakis a „kazárok“-at illetik, akiktől élesen megkülönböztetendők a „magyar zsidók“. Eszeágában sincs — irta „Az Est“ — *megsérteni* a magyar zsidókat azzal, hogy őket a kazárokkal, ezzel a közveszélyes elemmel egy kalap alá vonja. És alig néhány sorral alább teljesen egy sorba állítja ezt a közveszélyes elemet, az élősdit kazárságot a — *mágnásokkal* és a *papokkal*. Tehát az a párhuzam, a mely sértő lenne a magyar zsidóságra s amelynek még látszata ellen is ijedten tiltakozik „Az Est“, ugyanaz a párhuzam skrupulus nélkül ráhuzható a magyar papságra és az arisztokráciára.

Mikor Polónyi Géza legutóbb megtette az országgyűlésen szenzációs leleplezéseit Budapest ijesztő elzsidósodásáról és adatokkal mutatta ki, hogy jóllehet a zsidóság a főváros lakosságának *csak* (!) egy negyedét teszi ki, a városi bizottsági tagoknak mégis közel 50 perzentje zsidó, a szűkebb bizottságokban pedig, főleg a fontosabbakban, ahol zsiros koncok osztogatásáról és panamák el-tussolásáról döntenek, — egyenesen többségük van. S mit szolt ezen fölháborító leleplezésekre a főváros „koronázatlan királya“, Vázsonyi Vilmos? Azt mondotta — a fajtát jellemző „szerénységgel“ — hogy a ki „Magyarországon a zsidókat támadja, az nemcsak gonosztevő, hanem *ostoba is*“. Hát kérdjük, van-e a föld hátán olyan Isten kegyelméből való uralkodó, aki olyan szent sérthetlenséget élvezné, aminőt Vázsonyi Vilmos a magyarországi zsidók számára követel?

Legyen elég mostanra ennyi!
Németalföldnek szabadságharcát úgy szokták jellemezni a történetírók, hogy a hollandusok békével türték a spanyolok részéről alkotmányuk és polgári szabadságaik elnyomását; de mikor súlyos adótörvénynyel a zsebükhez nyultak, akkor végeszakadt türelmüknek s mint egy ember szállottak harezba elnyomóik ellen. Mi magyarok ugy látszik, más természetűek vagyunk. Nekünk már a zsebünk fenekéig nyultak az „idegenek“, már intézményileg védett egyházi javaink után nyujtják kezüket s mi még mindig türtünk. De ha most már szent eszményeinek sárbatiprását, dicső őseinek, szeretett hazájának kiesufolását látja a magyar nép, akkor talán mégis kifogy igen-igen hosszú türelméből és munkához lát az a sokat emlegett magyar önértet.

Ami nem szabad. Károlyi József gróf, a nagykarolyi függetlenségi képviselő, résztvett a budapesti tiltakozó katolikus népgyűlésen, sőt azon mint a gyűlés egyik elnöke szerepelt. Tiszteletreméltó következetesség van e cselekedetében azokhoz az elvekhez, amelyeket képviselőjelölti utjában hitvalló nyíltsággal és öntudatos katolicitással hangozta-

Kávét

legjobbat és legolosóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16.
„MOKKA“ keverék özégem különlegessége.
1 kgr. 4-40 korona. Villany erővel pörköltve.

tott. Ez a vallásos őseihez méltó, egyenes hitvallás fordította feléje a kerület legnagyobb zömében katolikus választóinak bizalmát. A fiatal gróf most az egész ország színe előtt is bevallotta, hogy amit szóval hangoztatott, azt tettel is végrehajtja. A régi szabásu emberek most azt hinnék, hogy a grófot lelkesen üdvözölték választói hithű cselekedetéért. Dehogy! Ellenkezően az történt, hogy két nagykarolyi lap tajtékzik a kegyetlen méltatlankodástól: hogy merészelt ilyen tenni a gróf! Tiltakozó gyűlés összehívása után kiabál, amely gyűlésen annak kell történni: hogy rójják meg a grófot vakmerő cselekedetéért! — És ezt Nagykarolyban, az egyházmegye legkatholikusabb városában, a vármegye legkatholikusabb kerületében meri követelni az elbizakodott zsidó-szellem. Ha nem botránkozik meg azon, hogy például Kelemen Samu zsidóul gondolkozik és cselekszik, miért ne volna szabad Karolyi József grófnak keresztény módon érezni? Hisz Kelemen Samutól csak zsidó tettet lehet várni, ez nagyon természetes — és egy Karolyi gróftól? Nagyon várjuk a kerületben azt a gyűlést! Persze, nem a tiltakozót, hanem az — ünneplőt!

Rágalom a szatmári antimodernista esküőről. Vannak Magyarországon kérdések, a melyekhez politikusnak hozzányulni az öngyilkossággal határos. Polónyi még nem is nyúlt hozzá, csak akart, a sajtó és a börze megrendszabályozásához, és meg kellett bukni, mert mind a kettő teljesen elzsidósodott. Zichy János — az ő politikai multját, néppárti vezérét tekintve — igazán bátoritanul és gyenge kézzel kezeli a katolikusok ügyeit, amiktől csak vérszemet kapnak politikai ellenfelei, akik, miután népszerűségével, összeköttetésével, tekintélyével, jellemével és tudásával megszerezte nekik a többséget, most már fejét szeretnék venni. Mit tudnának egyebet előhozni Barkóczytól, a kongregációknál, és más valótlán és ezerszer elesélt rosszakaratú vádakkal. Így Várady Zsigmond a világot, hogy Szatmáron a kongregánistákkal antimodernista esküt tettek. Az ahhoz értő az első pillanatra látja a hazug rágalom czélját és képtelenségét, hiszen antimodernista esküt csak a felszentelt papokkal tételnek le. A szatmári kongregáció nem is mulasztotta el a mindenünnen érkező express levelekre adott nyilvános válaszában Váradynek czélzatos ferdítéseit a kellő értékre leszállítani. Mert a kongregáció tagjai egyszerűen fogadalmat tettek arra, hogy az egyháztól kárhóztatott titkos társulatnak tagjai nem lesznek, és nem párbajoznak. Tudunkkal Várady sem párbajozik elvből. Különben is az antimodernista eskü a romboló, hitet, erkölcsöt tönkretévő destructiv irányzat ellen szól; ezt az irányt elítélni és ellene küzdeni minden komoly és az emberiség értékeit féltő gondolkozónak kötelessége. — Csak sok ilyen támadás és Várady ur győzni fog.

Dr. Beer, Brünn városának tisztifőorvosa, megállapította: Nagyon előrehaladott koru egyéneknek, a kiknek szabálytalan székeléssel kell megküzdeniök, a természetes **Ferencz József**-keserűviznek már 8 napon át tartó használata (naponkint 3 evőkanállal) a kívánt, maradandó könnyebbülést előidézi. — Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Szétküldési-Igazgatóság Budapestben.

≡ NAPI TÉMÁK, ≡ ÖRÖK PROBLÉMÁK

Irja: HARSÁNYI KÁLMÁN.

A TÖRTÉNELMI MŰVÉSZETRŐL.

II. — A TÖRTÉNELMI LEVEGŐ. — A történelmi levegő közvetlenebb és mégis egyetemesebb fogalom a korszellemnél. Minden korban egyaránt lerakja a maga más és más patináját az elmékre, szavakra, tettek, alkotásokra; mindenre, a mi emberi tulajdon, vagy azok folyománya. Ez a patina: oxidáció. Az örök embernek oxidációja a mindig más és más történelmi levegővel. Minden örök emberi vonásnak más és más patinája lesz, a mint más és más korszak levegője csapja meg. Rendkívül bonyolult dolog ez a folyamat, éppen azért kísérlem meg előbb *szándékosan a lehető legegyszerűbbé stilizált* jellemzéssel megvilágítani az útját. Lássunk valamely örök emberi vonást. Mondjuk a hiúságot, mely kétségtelenül öröktől fogva való. Ez is, mint minden örök emberi, a különböző korszakok más és más levegőjében más és más patinává oxidálódik, mivel minden kor izlésbeli felfogása más. Mivé tették a különböző korszakok a hiú átlag-embert? A romantika különcdövé; a renaissance műbaráttá; a scholasztika tudakossá; a forradalom politikussá; a vakbuzgóság kora flagellánssá; a rokokó kecses, finom, de csupán erotikus rügókra járó babává; a szalónok kora szellemeskedővé; a lovagkor rettenthetlenné stb. stb. Mindez természetesen igen általános kijelentés. Hogy a történelmi megjelenítés szempontjából mennyit ér, alább kísértjük meg eldönteni. Szükségesnek látszik azonban, hogy megmaradva egyelőre ez általánoságok mellett, ha nem is vehetünk rendre-sorra minden örök emberi vonást, még vagy kettőt képzeljünk el a fönt említett korszakokban. Mondjuk: a mulatni vágyást, meg a szerelmet. A romantika a lágy álomlátásokban és a szeretlenek hajszolásában lelte mulatságát; a renaissance a pompában, a fényűzésben; a scholasztika a vitakozásban, hajszálhasogatásban; a forradalom a rombolásban, építésben és újrombolásban; a vakbuzgóság kora az eretnek-hajszában és az aszkézisben; a rokokó a ceremóniás illemben és a művészi malackodásban; a szalónok kora a társalgásban, emberszólásban; a lovagkor a kalandozásban stb. stb. A szerelem? A romantika elérhetlenné tette; a renaissance szenvedélylyé; a scholasztika megbélyegezte; a forradalom szabaddá tette; a vakbuzgóság lemondott róla; a rokokó játszott vele; a szalónok kora pletyka-anyagnak tekintette; a lovagkor fölmagasztosította.

Ha rendre felsorolnám az összes, történelmileg elkülöníthető korszakokat és sorra vizsgálnám, hogyan hatnak az örök emberi tulajdonságok mindenikére: — e roppant táblázatból szinte matematice állapíthatnám meg az összes történelmi típusokat. E típusoknak természetesen, igazi művész szemében *csupán útmutató értékük van*, a mennyiben a történelmi megjelenítés módját — nagy vonásokban — megsejtetik vele.

Már e három felsorolt példa eseteinek kombinálása is földeríti egyes típusok körvonalait. Hogy a szalónok kora a társalgásban, emberszólásban lelte kedvét, hogy a szerelmet pletyka-anyagnak tekintette és hogy a hiú embert szellemeskedővé tette: — megadja annak az embernek a típusát, a ki hiúságból, csakhogy mennél szellemesebbnek lássék, egyéb tárgy híján még a maga szerelmének tárgyát is odaveti koncul a falánk pletykának. És nem következtethető-e abból, ha a renaissance szenvedélylyé tette a szerelmet és műbaráttá a hiú embert, a kinek pompa és fényűzés volt a legfőbb mulatsága: hogy azt a renaissance-típust csak szép

arc, gyönyörű termet, szóval csupán a műértő szemét gyönyörködte női szépség ejthette meg, a kit azután kincset érő öltözetekben, pazarul fölékesítve, minden lehető alkalommal készségesen mutogatott a többi műértőnek.

*

A helyesen elgondolt vagy megteremtett történelmi levegőben bármily esemény vagy kigondolt történet feloldható, mihelyt emberileg igaz. Azért bármily meséje legyen is a művészi, tehát eo ipso költői becsű alkotásnak, ha emberileg igaz és alkotója föloldotta a kiválasztott és jól megértett történelmi levegőben: egy darab elmúlt életet jelenített meg.

III. — A TÍPUSOK A TÖRTÉNELEM PERSPEKTÍVÁJÁBAN ÉS AZ EGYÉNISÉG. — A típusok úgy helyezkednek el a történelem perspektívájában, mint a ködbevesző országút jegyenéi. Az országúton haladó középszerűség is megközelítheti azt a kiszemelt fát, mely kiinduló pontjáról szemlélve csak ködfátyolon keresztül tetszett a szemébe, de nem lát mögé és nem látja azt, a mit az országútról régen letért, s erdőn-mezőn csatangoló művész lát csapongásaiban. Az a jegyene-fasor mesterséges valami. Hogyan érdekelhetné a művészt! A középszerűség annál jobban gyönyörködik benne. Eszébe sem jut, hogy nem jó növény-fiziológus, a ki ápolat földbe dugott, emberkéz-ültette, gondozta, nyesegette nyílegyenes fasorban keresikutatja a fák életjelenségeit. A művész nekivág a rengetegnek, mert tudja, hogy az ő feladata csak az országúton túl kezdődhetik Túlnan túl onnan, a hol a középszerűség élvezve, gyönyörködve, okoskodva és kicsinyes ismereteit jóakarátu buzgalommal, de fonák módon gyarapítva egész életén keresztül föl és alá sétál. A művésznak, a történelmi megjelenítés föladatát a maga egész gyönyörűen komoly nagyságában fölfogó művésznak ösztönszerűen éreznie kell, hogy a típus fogalma, bármiként is értelmezve, mindenkor középszerűséget jelent. Az a művész, a ki típust teremtett, középszerű művész volt, s még az elképzelt legjobban esetben is, a mennyiben ujját alkotott volna, csak kaptafát csinált. A nagy, az igazi művész előtt csupán egyetlen cél lebeghet az ember-ábrázolásban: egyéniséget teremteni. Mokány Berci típus, művész értéke nincsen. Falstaff egyéniség, művész becse megmérhetetlen. Don Quijote még itt is tragikomikus hős; közepes olvasói s közepes magyarázó típusú silányították a köztudatban, pedig tökéletes művészi példája a patinás, történelmileg igaz, bár sohasem élt egyéniségnek. Az egyéniség a típus mögött van. És minden típus mögött millió meg millió változatban. A történelmi típusok mögött nyüzsgő egyéniségek változatai is megszámlálhatatlanok. És valamennyinek más-más patinát rak lelkére egyéni küzdelme a történelmi levegő oxidáló hatalmával szemben.

*

Az életnek örök, megdönthetetlen igazsága, hogy az egyéniség szót betűszerinti értelmében veszi és két egyforma embert sohasem teremt. Mert még ha lerombolná is a szabálytalanságnak e szabályát, csak egy pillanatra rombolhatná le, állandóvá nem tehetné két egyéniség tökéletes egyformaságát. Mert az egyéniség, — bármily erős és hatalmas is legyen egyébiránt, — sohasem merev geometriai forma, hanem csupán időleges formát öltött valami, a mit a körülmények folytonos változása szüntelenül formál és alakít. A kin a körülmények mitsem alakíthatnak többé, halott. Szabályosság csak a típusban van. Mert a típus nem ember, hanem jegec, mely tetszésűnk vagy természete szerint oktaéderben, vagy dodekaéderben kristályosodik ki.

*

**Pártoljuk
a hazai ipart!**

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

KEPES SÁNDOR

Első Magyar Andesit Sirkögyárában SZINÉRVÁRALJÁN

csak hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku pyramisokat, obeliszeket, kereszteteket, emléktáblákat, sírfeleket, mezei kereszteteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE.

Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4.

Elgondolva, vagy megteremtve a történelmi típust, — az útmutatót! — még nem az életet, nem az embert teremtettük meg, csupán perspektíváját nyitottuk meg valamely elmúlt időszakra. A történelmi típus korántsem eleven ember, csupán az átlagos örök embernek olyatén elképzelése, mint a kit egy bizonyos korszak levegője teljesen átjár. Ez az átlagos örök-ember azonban még nem született meg és báb lenne, ha netalán megszületik. Mert csak ellenszegülésre képtelen báb eshetne túl ilyen abszolút teljes oxidáción.

Az erős egyéniség, mint a kohóból zúduló izzó fém-áradat, szétrombolja az útjába vajt formákat. Hanem azért e formák hatását mégsem kerülheti el, mert kénytelen a szétrombolt formákból keletkezett új formákba ömleni, s ha félig-meddig diadalmasan is, mégis csak alakulnia kell.

Légy vasból és meg se mocsanj bár: alakulnod kell. Rozsdafoltok pettyegnek be és kikezd a párás levegő.

Az egyéniség a lélek bástyája és védő fegyverzet. S mint minden külső benyomásnak, úgy a mindent átjáró történelmi levegőnek is ellene szegül. Föllázad ellene, küzd, birkózik, tülekedik vele, azután alkudozik, egyezséget keres és békét köt végül. Átvesz valamit abból, a mit rátukmált az a nagyhatalom és átenged neki valamit a magáéból. Erejének foka szerint többet vagy kevesebbet az egyéniségéből. Annyit, a mennyit patinává oxidál lelkén a rá-tukmált egészéből átvett levegő. Teljesen elháritani magától még a legerősebb egyéniség sem tudja, s a patinától senki sem menekszik meg. Ez már az egyéniség teljes és tökéletes győzelme volna, a mi éppen oly képtelen végtel, mint az egyéniség teljes megsemmisülése. Émez a báb, a holt oxid, amaz pedig az Isten, az emberin túl való, megközelíthetetlen és egyszer s mindenkorra lezárt, többé nem alakulható egyéniség. Az embert a báb és az Isten között kell keresni.

HIREK

Keresztjáró napok. Ősrégi szokása az a katolikus egyháznak, hogy az Aldozócsü-törtök előtti három napot, hétfőt, keddet és szerdát imádságba merülve tölti. A hívők sokasága könyörgve jár egyik templomból a másikba, esedezve a Mindenható áldásáért. Ez az ősrégi szokás onnan ered, hogy az ötödik században, 469. táján Franciaországot számos elemi csapás sújtotta. Drágaság, éhség, döghalál, árvíz, szárazság, jégverés egymást váltogatta. Mindenki az Ur akaratát látta e csapásokban érvényesülni és Mamert, Vienne szentéletű püspöke három napi böjtöt és közajtatosságot rendelt el az Ur kien-gesztelésére. Ez ajtatosságokat a jámbor püspök maga vezette. És a haragvó Ur ismét áldásával fordult az ő népe felé. Ennek az eseménynek csakhamar híre futott az egész keresztény-világon és a közajtatosságok elterjedtek. A régi hagyományok szerint 511. évben már mindenütt megtartották. A „keresztjáró“ nevet onnan nyerték ezek a napok, hogy faluhelyen, nem lévén több templom, rendszeren a határban álló keresztetekhez vonulnak körmenettel az ajtatos hívek.

Városunkban a keresztjáró napokon ez idén hétfőn a székesegyházból a zárdatemplomba ment a processió, kedden és szerdán a kedvezőtlen idő miatt a templomban tartották meg a könyörgéseket.

Bérmálás. Pünkösöd vasárnapján főpásztorunk városunkban fogja föladni a bérmálás szentségét. Ez alkalomból a következőkre hívja fel a plébánia a jelentkezők figyelmét:

1. A bérmálандóknak előzőleg részesülniök kell a penitenciatartás szentségében s a szent áldozásban; gyónniök s megáldozniök lehet a fő templomban pünkösöd előtti csütörtökön, pénteken és szombaton reggelként 6 órától 8 óráig.

2. Pünkösöd elsőnapján reggel a 8 óra-kor kezdődő szent mise és a szentbeszéd után lesz a bérmálás szentségének feladása.

3. A bérmálандók hozzák el magukkal akkorra a kapott bérmálási czédulát.

4. A bérmálандók már a sz. mise alatt lehet leg úgy foglaljanak helyet a templomban bérmászüleikkel együtt, akiknek tudni-valóan megbérmáltaknak kell lenniök, — hogy a fiúk s férfiak a bejárattól való jobb oldalon, a leányok és nők bal oldalon legyenek. A hely ilyen elfoglalásában sziveskedjenek előzőkenységet tanusítani azok, kiknek nincs bérmálási tisztök.

5. A bérmálás kezdete előtt a lelkészek utbaigazítása mellett rendbeállanak a bérmálандók, mindegyik mögött közvetlenül a bérmászüleök.

6. A püspöknek a bérmálás kezdetével való imádsága alatt a bérmálандók letérdennek, aztán felállanak s ekkép fogadják majd a sz. olajjal való megkenést, imára kulesolt kezükben kibontottan tartva a bérmálási czédulát. A bérmászüleöknek jobbjukat bérmagyermekük jobb vállán kell tartaniök, mikor azokat bérmálják.

7. A bérmálандóknak a templomból távoznioök nem szabad addig, míg az összes bérmálандók sz. olajjal való megkenése után a püspök nem mondja el felettük a bérmáláshoz tartozó imádságot áldás kíséretében.

Szász Zoltán Szatmáron.

Jön A „Kultura“ Nagy K-val, Hozza Az Irodalmi Magyarország Legfényesebb Csillagát, A Nagy, Sőt A Legnagyobb Geniet, Az Utólérhetetlen Művészt, A Legszellemesebb Előadót. És Ő, A Legeslegnagyobb Ő, Ismert Oreczapiritó Malaczságait Fogja Föltálatni, Beszélvén A Szépségről És A Szerelmről. — Ilyenforma nagy dob harsog már egy hét óta a helyi sajtóban, a melynek kulturszomszúsága rögtön kielégül, mihelyt pornographiát élvezhet. Ez a szászszoltán t. i. ilyenforma kultúr-éhséget tud csak lecsillapítani. Világos, hogy nagy író. Legeslegnagyobb pedig azért lett, mert ő a zsidóság egyetlen — házi kereszténye. — Ja, fordult a világ! Azelőtt minden valamire való urnak volt egy házi zsidaja, a ki megvette, vagy eladta buzáját, gyapjúját, termését. Most más idők járnak! Most a zsidók tartanak egy házi keresztényt, a ki az ő portékájukat árulja. Tudnivaló, hogy mitféle portéka az, a mi zsidó boltból kikerül: izléstelenség, decadentia, érzékiség, immoralitás! Hát ezzel a portékával házal most szerte az országban szászszoltán. Hiszszük, hogy itt is úgy jár, mint másutt: csak Hebron piros rózsái lesznek még pirosabbak „szellemességeinek“ hallatára.

Fiatalokruak felügyelő bizottsága.

Az igazságügyminiszter a fiatalokruak debreczeni felügyelő hatóságának tagjait az 1912. évi decz. 31-ig terjedő időre a következő szatmárnémetieket nevezte ki: *Biki* Károly ref. esperest, *Debreczeni* Károly eszmédiamestert, *Duszik* Lajos evang. lelkészt, *Gyenge* Mihályt, *Hehelein* Károly praelátus kanonokot, *Hubán* Gyula gk. lelkészt, *Jékey* Károlynét, *Jordán* Sándor főrabbit, *Jungreis* Arthur rabbit, *Lóvy* Miksánét, özv. *Uray* Gézánt.

Építkezések. A városi tanács engedélyt adott Puskás Istvánnak Petőfi-utca 50. szám alatt lakóház építésre, a Szatmár-vármegyei Takarékpénztárnak pedig az államvasuti pályaudvar mellett levő áruraktár telepén újabb raktár építésére.

Berendelés. Dr. *Székely* Eduárd kir. törvényszéki jegyzőt az igazságügyminiszter a debreczeni kir. ítélő táblához berendelte.

Csillagvizsgáló megfigyelő állomás.

A székesegyház mellett egy kis épület készült a napokban. Cs. és kir. hadvezetőség időszaki csillagászati megfigyelő állomásul, hol esténként egy cs. és kir. műszaki százados oktatja ki a legénység arra kizemelt részét, kiknek hadászati szempontból kell megismerni az egyes álló csillagokat, a melyek éjjel fel-feltűnnek a horizonton. A megfigyelő állomás munkája körülbelül 6—8 héttig tart.

Esküvő. *Negrey* Jenő cs. és kir. főhadnagy egybekelt *Berghofer* Ilonával Szatmáron.

Irsik praelatus emlékezete. A nagy jótékonyasága, emléket a Cecil-, Legényegyesület, convictus, árvaház, stb. alapításával megörökítő, b. e. *Irsik* Ferencz halálának 15. évfordulóján — május 20-án — kegyeletesen rótták le hálájukat az Irsik-convictus és árvaház növendékei: e napon közösen hallgattak requiemet s a szentmise alatt végzett áldozásukat a b. e. alapítóért ajánlották föl. A requiemet az árvaház kápolnájában *Varja* Endre mondotta.

Választás. A vármegyei tavaszi közgyűlés pénteken a vármegye és Szatmár város területére alakított adófelszólamlási bizottság rendes tagjává *Papp* Béla, póttagjává pedig dr. *Adler* Adolf nagykarolyi ügyvédek választotta meg.

A németii határ rendezése. A németii határrészen kért tagosítás megengedhetőségét kimondó törvényszéki ítéletet az ítélőtábla másodfokon helybenhagyta. A városi tanács felhívta a mérnöki hivatalt, hogy a rendezés alá kerülő határrészen tervezett közutak, vasutak, valamint a vízszabályozás czéljára szükséges területeket jelölje ki s azokról készítsen kimutatást.

Művészestélyek. F. hó 27-én este fél 8 órakor a kereskedő ifjak köre disztermében *Havel* Edithnek lesz *Swastits* Eugénia énekművésznő közreműködésével egyetlen hangversenye. — Vasárnap este fél 9 órakor pedig a városi színházban *Pintér* Imre, a budapesti Népszínház volt tagja, a jeles baritonista rendezi *Fehér* Arthur, *Parlagi* Kornélia, és *Kereszthy* Jenő közreműködésével művészestélyét. Jegyek *Huszár* Aladár könyvkereskedésében kaphatók.

Kongregánisták fölvétele. Megható szertartások közt vett föl tagjai közé a szatmári női Mária-congregatio 30 új tagot. A megindítóan szép szertartás a zárdatemplomban folyt le vasárnap délután. A fátyolos, fehér ruhás és fehérlelkű jelöltek a gyönyörűen földszített májusi oltár előtt kérték a congregatioba való felvételüket. A fölavatás előtt *Varjas* Endre, a Congregatio praesese intézett hozzájuk beszédet, amelyben a Mária-congregatio két erényét: a fehér tisztaságot s Krisztus követését kötötte lelkökre. Majd a fogadalom-tétel következett és a Szentséggel való áldás fejezte be a fölemelő ünnepélyt. A szertartás alatt a Mária-congregatio énekkara adott elő gyönyörűen betanult megható énekeket.

Tűz. Május 18-án délelőtt 11 órakor a szatmári kereskedelmi részvénytársaság egyik raktárhelyisége, amelyben gyufa volt fölhalmozva, kigyulladt. Összesen 6 waggon gyufa égett el. A tűzoltók derekasan működtek, de azért csak éjjel tudták a tüzet eloltani. Emberéletben nem esett kár. A tűz igen sok kárt okozott. Hogyan keletkezett, eddig nincs megállapítva.

Zárlat. Alig egy hónapja, hogy a szatmári állatvásár 8 hónapi szünetelés után felszabadult a zár alól, de f. hó 17-én a száj-és körömfájás ismét föllépvén, a hatóság a vész megszüntéig a vásárt ismét bezárta.

Létesítendő ipartestület. A szatmári iparosok ipartestület alakítását határozták el. Ez ügyben vasárnap folyt le egy előértekezlet, amely egy nyolcz tagu bizottságot szervezett az ipartestület megalakításához szükséges előzetes munkálatok elvégzésére. A bizottság előterjesztését f. hó 28-án veszi tárgyalás alá az iparosság.

Egy kitűnő mosószer van most forgalomba hozva, melyet ajánlunk a háziasszonyok figyelmébe. Ezen mosókövönnyel, mely kis alakú igen kiadós táblákban kapható, minden örökifjítás nélkül és kártékony mosószerszámok mellözésével hófehérre mosható a ruha. A mosás, mely azelőtt egy napig tartott, most 3 óra alatt játszva elvégezhető. Ezen mosószer lehetővé teszi még a gyengélkedő háziasszonynak is, hogy a fehérneműt maguk mossák. A neve ennek a mosószernak „*Washall*“ és teljes ártalmatlanságáért jótállás vállalatik.

Értesítés. Mély tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy hosszu évek gyakorlatára és tapasztalatára támaszkodva kiváló izléssel végez üzletem mindennemű szobafestő és mázólok munkát. Miért is a nagyérdemű közönség további becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel: **Daróczy József**, szobafestő, Bercsényi-utca 37. szám.

Ahova feljárni is bajos.. A sikárlói legmagasabb hegyen termett kitűnő sikárlói bor egy félliteres butelia az üzletben idei 20, tavalyi 30 krajczár. Saját töltésű 4 éves sikárlói pecsénye-bor „Hungária gyöngye” ezímen egy butelia 50 krajczár. Házhoz vive sikárlói bor egy félliteres buteliában idei 16, tavalyi 20 krajczár. Pecsénye-bor egy félliteres buteliában 25 kr.

Aki szép és olcsó ajándékot óhajt vásárolni, az menjen el a színházzal szemben levő óra és ékszer üzletbe, mert ott találja a legdusabb választékokat valódi arany és ezüst ékszerekben, ugyszintén valódi ezüst és chinai ezüst dísz-tárgyak, mindennemű zsebb- és fali órákban. Tisztelettel özv. KEPES DÁVIDNÉ Szatmár, a színházzal szemben.

DÁVID ÖDÖN
fogászati műtermét
BUDAPESTRŐL ÁTHELYEZTE,
SZATMÁR, KAZINCZY-U. 15. sz. alá.
Műfogakat, aranykoronákat, oszapos fogakat, amerikai hidmunkákat jutányosan készít. — Telefon szám 258.

Makóczy Géza papi és polgári szabó
Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

Bémer László báró emlékezete. Szép ünnepség keretében leplezte le vasárnap az Ungvármegyei Közművelődési Egyesület Bémer László báró volt váradai püspöknek, a szabadságharcz martirjának emléktábláját. Mint ismeretes, Bémer báró várfogságából való kiszabadulása, azaz a számkivetésből történt visszatérése után Ungvárra költözött és unokahugánál, Orosz Lászlóné, született Reviczky Amália bárónénál telepedett meg és nála is halt meg 1862. november 4. Holttestét még ugyanabban az évben elvitték Ungvárról és a nagyváradi székesegyházban helyezték örök nyugalomra. Annak a háznak helyén, a melyben Bémer báró meghalt, Laudon István dr. főgimnáziumi tanár új házat építtetett és díszes márvány emléktáblát készíttetett. A leplező-ünnepen jelen volt a város egész intelligenciája Lőrinczy Jenő vezetésével, ott voltak továbbá az iskolák növendékei tanáraik vezetésével.

Német gazdák Nagykároly képviselőjénél. A Deutscher Landwirtschaftlicher Verein harmincz vezetőtagját Károlyi József Nagykároly képviselője meghívta csurgói kastélyába. A főuri kastélyt és parkját erre az alkalomra fejedelmi fényűzéssel földszíttették. A vendégeket a Fehérmegyei Gazdasági Egyesület megbízásából Bodajkon Eszterházy László gróf, az O. M. G. E. nevében Károlyi Mihály gróf üdvözölte. Bodajkról négy autóval és tiz kocsival vonultak Csurgóra, a hol este kilenc órakor ebéd volt. Az illusztris gazdasz-társaság vármegyénkbe is el fog látogatni.

A forráskutató Mátészalkán. Régi panasza Mátészalka lakosságának, hogy nincs egészséges kutvize. A legnagyobb baj az, hogy nem tudnak forráshelyre találni. Ezért elhatározták, hogy a híres forráskutató Spalding német őrnagyot Mátészalkára fogják hívni. Mátészalkáról Nyirbátorra fog menni Spalding őrnagy, a hol rengeteg költséggel furattak közkutakat, de egy se vált be zavaros vize miatt.

Oltárszentelés. Az elmúlt hét vasárnapján szentelte fel Benkő József apátkanonok, az ungmegyei Jenke községben a templom új főoltárát. A 3000 koronába kerülő, szép kivitelű oltár költségeinek fedezésére püspökünk 1000, Benkő József kanonok pedig 400 koronát adományozott. A még hiányzó összeget a hívek áldozatkészsége hozta össze.

Az ungvári Mária-ház kibővítése. Lapunk egyik régebbi számában már megemlékeztünk arról, hogy egy névtelen, nemes lelkű adakozó 20.000 koronát küldött Benkő József kanonokhoz az ungvári Máriaház átalakítására. Benkő kanonok az elmúlt napokban Ungváron a mérnök által bemutatott terv szerint meg is kötötte a 28.000 koronába kerülő építkezésre a szerződést. Nemsokára egy díszes, modern épület fogja hirdetni a nemeslelkű adakozónak, Hehelein Károly prael. kanonoknak bőkezűségét.

Az ungvári Bercsényi monstránzia restaurálása. Az ungvári templomnak remekművű, drága kincsét a hírneves Bercsényi monstránziát főpásztorunk restauráltatni akarta. Azért, miután arról dr. Wolkenberg Alajos, theol. tanár által nagy műértéssel és legaprólékosabb részletekre és díszítésekre is kiterjedő gondos munkával jegyzőkönyvet véttetett fel, felküldte Budapestre P. Bus Jakab S. J. rendfőnökhöz, ahol azt P. Velics is tanulmány tárgyává tette. Mint értesülünk, Benkő József apátkanonok, áldozóesütörtök délutánján Budapestre utazik, hogy a monstránziát restaurálás végett átadja a Radics Jenő miniszteri tanácsos vezetése alatt álló országos iparművészeti intézetnek.

A püspök bérmautja. Dr. Boromiszta Tibor megyés püspökünk szombat délután indult el titkára, Hámon Róbert p. kamarás kíséretében az erdői kerületbe tiz napra terjedő bérmautjára. Legelőször Erdődre, a kerület székhelyére ment. A község határában az erdői urak, a közigazgatás, a politikai hatóság és az uradalom fogadta a főpásztort, ahonnan fényes kocsisorban hajtottak be a községbe. A fogadtatás impozáns volt. A járás határig 35 tagból álló lovasbandérium, 15 magánfogad ment püspökünk elé. Itt dr. ber. Kovács Sándor a járás főszolgabírája diszmagyarban, és a kegyur megbizottja Rébay Dezső uradalmi felügyelő mondottak üdvözlő beszédet és hangoztatták, hogy szolgálatukat ajánlják fel a főpásztornak és kíséрни fogják egész bérmautján. A püspök szeretetteljes válasza után megindult a menet Erdőd felé. Az egész falu díszit öltött. Diadalkapu, zászlók mutatták az osztatlan örömet. A falu apraja-nagyja a templom körül gyülekezett s várta a főpásztort megérkezését. Egynegyed 7 órakor harangzugas jelzi, hogy a püspök és kísérete a faluban vannak. Csakhamar feltűnik a bandérium, a hosszú kocsisor és a négyes, amely a főpásztort hozta. A templom ajtajánál Láng Ferencz erdődkerületi esperes és az esperesi kerület plébánosai várták. A templomban rövid imádság és áldás volt. Ezután a főpásztort elment lakostályaiba és küldöttségeket fogadott. — Vasárnap reggel 600 bérmálandóknak adta fel a főpásztort a bérmálás szentségét. Ezen már jelen voltak a püspöki székhelyről és segédkeztek Pemp Antal praelatúsi kanonok, dr. Láng Antal és dr. Wolkenberg Alajos theol. tanárok, Lahocsinszky Béla alapítványi könyvelő is. Délben Láng Ferencz esperes fényes ebédet adott, melyen az említettek kivül jelen voltak: b. Kovács Jenő szatmári földbirtokos, b. Kovács Sándor főszolgabíró, Jékely István szolgabíró, Rébay Dezső intéző és Ajtay János erdőmester. Hetfőn iskolalátogatás volt. Délben b. Kovács Sándor főszolgabíró adott fényes ebédet püspökünk tiszteletére. Kedden és a rákövetkező napokon az előre megállapított sorrend szerint folytatja főpásztorunk bérmautját.

Templomépítés. Az ujdávidházai gk. egyház egy nagyobb szabású 3—4 ezer lelket magába fogadó új templom építését határozta el.

Eljegyzések. Dr. Kiss Arthur máv. fogalmazó eljegyezte néhai Pótych Mór táblabíró és neje, szül. Buzáth Izabella leányát, Margitkát Ungvárt. — Makay Miklós építész eljegyezte Karaszka Margitot Nagykárolyban.

Házasságok. Vass Kálmán dr. beregszászi ügyvéd egybekelt Tvaroska Margittal. — Dr. Merts László nagykárolyi ügyvéd örök hűséget esküdött Filep Margitnak, Filep Imre vármegyei árvaszéki iktató leányának Nagykárolyban.

Uj templom Ökörmezőn. Az ökörmezei rk. híveknek új temploma lesz épülőben. Az építkezés még e nyár folyamán megkezdődik. Az építési vállalati hirdetményt már ki is bocsátotta az építőbizottság két elnöke: Páll Alfréd dr. orsz. képviselő és Müller Károly apát.

Halálozások. H. Szentpáli Gavallér Eszter özv. Kengyela Mihályné elhunyt 74. évében Máramaroszigeten. — Magurai Medán Endre 87 éves korában Nagysomkúton meghalt. — Özv. Szakadály Pálné szül. Gyene Borbála élete 82. évében rövid szenvedés után elhunyt. — Magdeburgi Alemann Istvánné szül. Marián Mária 73. évében hosszas szenvedés után elhunyt Nagykárolyban. — Jánosy Dénes nyug. m. kir. faraktárgondnok, 76 éves korában hosszas szenvedés és a haladoklók szentségeinek ájtatos felvétele után jobblétre szenderült Ungváron. — Bede László volt öreg honvéd — ki a szabadságharczot végig küzdötte, — Börvelyben 91 éves korában meghalt. — Iván József nagyszőlősi földbirtokos, a városnak 21 éven át volt főbírája, élete 63. évében elhunyt.

A Földrajzi Társaság Ungváron. Az Ungvármegyei Közművelődési Egyesület meghívására a Magyar Földrajzi Társaság f. évi vándorgyűlését Ungváron tartja meg, a melylyel kapcsolatosan tanulmányozni fogja Ungmegye alföldi részét. A vándorgyűlés szeptember közepén lesz.

A rabbi és a nagyecsed i pásztorlevél. Egyik nagykárolyi lapban Fürth Ferencz nagykárolyi főrabbi hosszu cikkben tiltakozik, mert „Nagyecsed község református lelkésze egy nemrég kibocsátott, híveihez intézett pásztorlevélben minden különösebb ok és minden szükség nélkül (ezt idézzük!) következetesen a zsidó vallást egy sorba helyezi a pogányokkal, állhatatosan szólva zsidókról és pogányokról.” — A derék református pásztornak nagy oka lehetett eme inerimitált kitételű „pásztorlevél” kibocsátására, mert abban bizonyára nem a hívő zsidók ellen kelt ki. A „fölvilágosodott” zsidó pedig, hogy rosszabb a pogánynál, azt már régen érezzük nemcsak Nagyecsedben, de széles e hazában.

Fályázati hirdetések egyszeri közlésének díja 5 K.

Tanítói gyűlés. Az „Ung-Beregmegyei Rk. Néptanító Egyesület” f. hó 11-én Ungváron, a r. kath. elemi fiúiskola tanácstermében választmányi ülést tartott Benkő József, apátkanonok, mint egyesületi elnök elnöklése mellett. A választmány megállapította az Ungváron tartandó közgyűlés idejét (szept. 13). 50 K-ás pályadíjjal s aug. 1-ig szóló határidővel e tételt tüzte ki: „A kézügyesítő gyakorlatok részletes tananyaga és tanításának módszere a népiskolában.” Megválasztotta a szómvizsgáló bizottságot; elintéztett egy segélyezési ügyet s indítványokat tárgyalt. Azon indítványt, hogy a szatmáregyházmegyei r. kath. néptanító-egyesület megalakítása ügyében kezdeményező lépéseket kellene tenni, e végből fölkeri a választmány elnököt, hogy ezen eszmének és ügynek az illetékes helyeken szószólója legyen, — lelkesedéssel elfogadták.

A miniszter nem államosít. A nagykárolyi református, status-quo izraelita és az orthodox iskolák államosítását a vallás és közoktatásügyi miniszter megtagadta. Erről az elhatározásról leiratban értesítette a városi tanácsot.

Bereg iskolaügye. A kir. tanfelügyelő áprilisban 29 községben figyelte meg a tanítás eredményét. Jeles eredményt talált a beregszilvási, várii, a kis- és nagylónyai és a nagydobronyi református és a pisztraházi gk. iskolánál.

Keresztényszocialista tanítók. A tanítóság higgadt, érett gondolkodását bizonyítja az a körülmény, hogy most, midőn anyagi helyzetének javítása czimén a szocializáldemokrata és szabadkőműves szervezések mindent elkövetnek, hogy a tanítókat táborukba toborozzák, a tanítók tömegesen lépnek be a keresztény szocialis szövetségbe. A Keresztény Szocialista Szövetség május 2-án tartott üléséből, a főtitanács jelentéséből megtudtuk, hogy a szervezetbe eddig három ezer tanító lépett be.

Ujítás a tanítók katonai szolgálataiban. A közös hadügyminiszter a tanítók katonai kiképzése, illetve fegyvergyakorlata tárgyában újítást teremtett. Eddig a hadköteles tanítóknak illetékes ezredükhöz kellett bevonulniuk nyolcz heti kiképzésre és a fegyvergyakorlatot is ugyanannál az ezrednél kellett leszovalgálni; az újítás szerint tanítóink ezentul nyolcz heti katonai kiképzésüket a legközelebbi ezrednél, esetleg állomáshelyükön nyerhetik és fegyvergyakorlatukat is állomáshelyükhöz legközelebb eső ezrednél szolgálhatják le.

Madarak és fák napja. A császlóci rk., Nagycsöcsi rk., Unghosszumezői gk. és Hegyforki áll. iskola növendékei a madarak és fák napját f. hó 17-én tartották meg az unghosszumezői tölgyeserdőben. Jelen volt mintegy 380 növendék tanítójuk vezetésével és 500 nál több szülő és felnőtt. Az ünnepélyt Pajor Endre császlóci plébános és az iskolák tanítói rendezték. Beszédet mondtak Pajor Endre plébános és az illető községek tanítói a madarak hasznáról, a fák ápolásáról. Közben dal és alkalmi szavalkatok tarkították a 12 pontból álló műsort, a mely után az apróság a homoki zenekar női tánc mellett tánczra perült.

Madarak és fák napja a helybeli fiu iskolában. Nagyon kedves, tartalmas, és a gyermeki lélekre főlemelő ünnepség folyt le május 16-án a helybeli róm. kath. elemi fiuiskolában, E napon tartották a madarak és fák napját. Reggel 7 órakor a székes-egyházban misét hallgattak a gyermekek, utána az iskolában minden egyes osztálynak tanítója kifejtette a madarak és fák napjának jelentőségét; és az összes tanulókat beiraták az országos ifjusági madárvédő ligába, lelkükre kötve a természet, a madarak és fák szeretetét és kímélését; 100 darab jelvényt is osztottak szét közöttük. 9 órakor a hegyi vonaton, melyet a vasuti igazgatóság igen szivesen bocsátott rendelkezésükre, mintegy 200-an kirándultak a hegyre. Kisétükben volt tanítóikon kívül mintegy 20-25 szülő is. A hegyre érkezve a nagyobb gyermekek csoportja felment a Dónáth kápolnához, ahol szavaltak, énekeltek, és megtekintették a vidéket. Azután egyik vendéglőben megebedtek. Utána labdázás következett, majd versenytáncot tartottak számukra. És ennyi tudással gazdagodva, kedves és főlemelő benyomástól fölkellesítve dalolva várták a vonatot, a mely őket este 7 órára visszahozta városunkba. — Nem mulaszthatjuk el megemlíteni, hogy a szegényebb sorsu tanulóknak Hehelein Károly praelátus bőkezűsége tette lehetővé e kedves ünnepségen való részvevésüket.

Vizsgálat. A kereskedelmi esti szaktanfolyam hallgatói Bodnár György kir. tanfelügyelő, Páskuj Imre, Thurner Albert és Dunay Sándor felső-keresk. iskola igazgatója — mint vizsgáló bizottság előtt — f. hó 21-én d. e. tették le a záróvizsgálatot. A 20 jelentkező közül 2 dicséretes, 16 jó eredménnyel vizsgázott; 2 új vizsgálat-tételre utasítottak.

Próbalapok (korrekták) csinos nyomdai kivitelben, portómentes szállítással, 100 példányonként 1 K 20 f.-ért kaphatók a Pázmány-sajtó könyvnyomdában Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

TOLHEGYESEL

Mi, a Sajtó...

(Ad notandum: A „kis kazár ujság“, mióta címei közé fölvette ezt az önajándékozta, de igen találó elnevezést, nagyot nőtt a maga szemében. A napokban egyik cikkét ilyen dagadozó önértéssel kezdte: „Nekünk — a Szamosnak — a kik lelkes pártfogói vagyunk minden akciónak... nekünk a sajtónak, a kik egész erőnkkel küzdünk...”)

— Le a kalappal! — A „Szamos“ ugyan azt mondja: Le a papokkal! — de mi újra kiáltjuk: Le a kalappal!

I. Szamos Ófelsége, a zsidóság kegyelméből Szatmár és a kapcsolt részek teljhatalmu Uralkodója, a közérdek átjárós Védője, a 48 as honvédek Termelője és Alkotója, a nagy Önbámuló, a „Mi Sajtó“ éljen! Zsivió! Hoch! Hep! Hep!

No, hát csak megadtuk ezzel a köteles hódolatot a — Tekintélynek!

Mert igazán tetszik nekünk ez a nagyranövekedett Tekintély. Van benne valami különös. Tetszik már érteni? Különös iz, illat, valami Jordán-parti levegő, a mi Galicián keresztül áramlott hozzánk. És aztán valami eredeti érdekesség. Például némely keletről hozott szokást nem tud letenni. Faji terheltégben szenved. Akár különös, akár nem, de ha valami olvasni való kerül a kezébe, ákkuráta hátul keresi a címet. És természetes, hogy a szöveget is visszajárul olvassa s illetén módon különös tarlatmat hoz ki.

Például: Kongregáció, Polónyi, Heti Szemle.

Ő ezt így olvassa: Banda... Sötétség bérenceze... Felekezeti gyűlölködés.

Ezzel aztán — bárhogy röstelli — akaratlanul is elárulja átöröklött reflex tevékenységét. Nem tud úgy lépni, hogy ki ne lássék (dehogy a „lóláb“, hanem) — a *lősláb*.

És ez nekünk rettentően tetszik — így messziről. Azonban nem irigyeljük azt a lapvezérlő bizottságot, melyik mindezeket élvezi, de már — közelről.

Mert úgy tudjuk, hogy a lapkiadó részvénytársaság nem munkácsi és nagyváradi rokonokból áll.

A fölthaló.

Torzonborz haj, Jóó gőzmosóját nem ismerő gallér és egyéb hozzátartozó tört ránk a napokban. Egy hatalmas árkust helyezett le a szerkesztőségi íróasztalra, a melyen ilyen rébusok voltak:

Kietlen, lelterő düblik a mosófüri fiában, e kökedő hatalmas ficzkóban, a ki csür? őriz. A hitvásdaral teszi dolgát, hogy a faluban mindenibálná üstöké10gatottan...

— Képtalányokkal, rejtvényekkel nem foglalkozunk! — mondtuk a haj és gallér torzonborz tulajdonosának.

— De — magyarázza a fésületlen férfiú — nem rejtvény ez, hanem egy új találmány az írás és nyomtatás egyszerűsítésére.

— ?
— Sok szó számokkal pótolható, mert ennyit tesz ez a pár sor: !Kegetlen, lelket törő düh áromlik a mosóné Gyuri fiában, e kötekedő hatalmas ficzkóban, a ki csürhét őriz. A hívány ol' ezudarul teszi dolgát, hogy a faluban mindenki, len', ezibálna üstökét izgatottan... Ugy-e, milyen fenomenális rövidítés?

Föltaláltuk magunkat.

— Es ő4omorra akarja ezt bevetetni? — irtuk egy papirra.

— I6unk egy kis 10es italt — írja ő s elöhuaz egy butykost.

— Ez reánk szégye40déggel szemben — írjuk erre mi.

... De már tovább nem írjuk.

Belső munkatársak:
HARASZTHY BÉLA dr., KERTÉSZ PÁL, és MERKER MÁRTON dr.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

Hirdetmény.

A túrterebsi rk. templomban padok lesznek átalakítandók, részint ujak készitendők, esetleg egyéb asztalos munkák is végzendők. Felkértenek azok, akik ezen munkálatok iránt érdeklődnek, hogy a túrterebsi rk. plebánián május hó 31-éig jelentkezzenek.

Dimand Lajos,
esperes-lelkész.

Dahlström Géza

városi kutmester
kútfurási vállalata
Majláth-u. 9.
— Telefon 233. —
Szivattyuk felszerelését elvállalja.

Tiszavidéki

Félix-Gyógyfürdő.

Téli és nyári gyógyhely
Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrása, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, **csuz (reuma) és kőszvény** ellen. Női betegségeknek, **idült méh és petefészek, gyuladós méhburut, medencebeli sejtszövetlob és izzadmányoknál.** Ivógyógymód alakjában idült **gyomorban-talmaknál, makacs székrekedésnél, máj- és epehólyag** betegségeinél, **sárgaság** és **epekőveknél** meglepő gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szénsav és iszap fürdők.

1908. évben 3600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakószoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlap árak. Állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene. Tennis pálya, gondozott séta utak. Fenyőerdő, 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közeledik naponta. Posta távirat, interurban telefon.

Curtaxe és zenedij nincs.

Prospektust küld az igazgatóság.

Legszebb kivitelben tisztít minden ruhaneműt, gallért, kézelőt

JOÓ SÁNDOR

gőz és villanyerőre berendezett **mű-ruhafestő**

vegyészeti tisztító-intézete.

Szatmár, Várdomb-utca 16. sz.
Flóközlet: Szatmár, Atilla-u. 1.

Washall

az egyetlen szer, amely a fehérneműt 15 perc alatt tisztára mossa.

Ártalmatlanságáért 20.000 korona jótállás.

Mindenütt kapható. — Főraktár:

Szatmári Kereskedelmi Részvénytársaságnál.

Sürgöny!

Még nem létezett! 1500 koronát ajándékozunk készpénzben és értékben.

Nevezett összeget ezen kép megfejtéséért fizetjük. Mindenki, aki az árusítót megtalálja és kifesti,

kap egy női vagy férfi órát 20 kor. értékben vagy pedig kívánatra 15 koronát készpénzben.

A feltétel az, hogy minden megfejtő és beküldő megrendelést tegyen a kitűnő „Fortuna“ aranyutánzatu óralánczra és ezért 1 korona 50 fillért postabélyegeken beküldjön. — A megfejtések beérkezése után a díjakat szét 58 fogjuk küldeni.

Minden küldeményt Patria-Zentrale A. Seifert Wien, Neubaugasse 63.

Név..... Hely.....
..... Utca.....

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deáktér 2. sz.

Minden idényben mindennemű

:: élővirág díszmunkák ::

alkalmi-, mennyasszonyi-, koszorúslány- és mellsokrok. — Alkalmi-, ravatal- és sírkoszorúk, síresokrok a legizlésebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készíttetnek.

Vidéki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park- s kert-rendezések vállaltatnak.

Sürgőnyezim: Bertha kertész Szatmár. — Telefon-szám 27.

BRAUN MÓR rézműves

Szatmár, Hid-köz 1. sz. (Saját ház.)

Fennáll 1856. óta.

Készít szoba-fürdőt, vízvezeték, szivó és nyomó szivattyukat, rak-táron tart pálinkafőző-, mosó- és takaréktűzhely-üstöket, permetezőket és mindezek szerkezeteit. 14

Ügyvédi irodámat

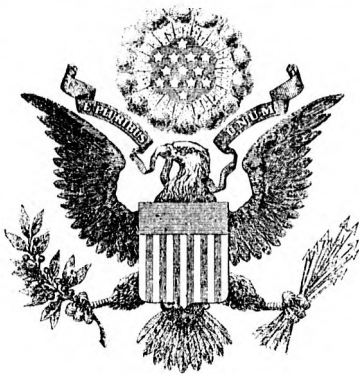
és lakásomat

Rákóczi-utca 34. szám alá, saját házamba helyeztem át.

Dr. Südy Tibor, ügyvéd.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

AMERIKAI

ÁRUHÁZ

Eötvös-u. 2. (Heinrich-palota) a Koronával szemben.

Férfi gallér 5 réti minden fazonban drb	12 kr.
Dupla " 5 " " " " "	18 " "
Sefir kézelő I-I párja " " " "	23 " "
6 pár férfiharisnya 75 kr. 1 pár	15 " "
6 " divatesikú I/I 123, 1 " "	25 " "
Férfi vasalt ing fehér " " " "	90 " "
" " színes I sefir " " " "	120 " "
" alsónadrág gombos " " " "	55 " "
" " szép himzéssel I-I " " " "	95 " "
Selyem magánköttő " " " 25, 38, 50 s	feljebb
" patent másnik " " " " "	20 " "
1 pár divatos kézelőgomb " " " " "	15 " "
1 " Glasse kesztyű női " " " " "	48 " "
1 " svéd utánzatu női kesztyű " " " " "	25 " "
1 " " férfi " " " " "	25 " "
1 " nadrágtartó " " " " " "	28 " "
Bicikli sapkák " " " " " "	35 " "
Divatos sátabotok " " " " " "	40 " "
Gyermek patent harisnyák barna és fekete	
Szám 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
13 15 17 19 21 23 25 27 29	31 kr.
Creton gyermek kötények " " " " "	20 feljebb
Reform vászon női kötények " " " " "	75 " "
Fél " " " " " " " " "	48 " "
Divatos piaci táskák " " " " " 40, 55, 65	" "
ugyszintén női és férfi ernyők, klott aljak, mi-der leiblik, corsetták, s még sok fel nem sorolható czikkek olcsón kaphatók.	
Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.	

Kezdetét vette a

NAGY REKLÁM VÁSÁR

a KARDOS-féle

DIVATUDVARBAN

SZATMÁR, KAZINCZY-UTCA 9.

Fegyházban kötött férfi, női és gyermek harisnyák még eddig nem létezett olcsó árban.

Nagy nyakkendő occasio

az előcsarnokban.

Ezen reklám vásár csak folyó hó 30-ig tart, miért ajánlom a n. é. vevőközönségnek ezen ritka alkalmat kihasználni.

Kiváló
tisztelettel

KARDOS GYŐZŐ.

Butor márványok raktáron.

Bel- és külföldi kőfajokból

diszes sirkövek

kaphatók, ugymint:

fekete svéd és sziléziai, szürke és fekete carrarai márványokból a legdiszesebb modern kivitelben, a legjutányosabb árban.

Elvállalok *sírszegélyezéseket, sírfedeleket, kriptákat*, valamint *templom és utszéli kőkeresztek* készítését, továbbá *épületekhez* mindenemű kőfajokból *kőfaragászati* munkákat.

Becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Grosz I. Izidor

sírkőgyáros és kőfaragó-vállalkozó

Szatmár, Attila-utca 11.

Butor márványok raktáron.

Ha ingatlantakar venni, vagy eladni, jelzálog-kölcsönt keres, mielőtt bármiféle gazdasági cikket beszerezne, vagy a gazdasági élet bármely ágába vágó szükséglete van, — forduljon bizalommal **Poszvek Nándor** gazd. szakirodájához Szatmár, Kazinczy-u. 7. sz.

Valódi francia fűzők!

Csipőszorítók, haskötők, egyentartók legnagyobb választékban és mérték szerint is megrendelhetők

HERCZ SÁNDOR

speciális keztyű-, fűző- és műkötszertárában Szatmár, Deák-tér 3. (városház mellett.)

Keztyűk, fűzők mérték után pontosan készülnek, s tisztítását és javítását elvállalom.

SZENT LÁSZLÓ (Püspök) HÉVVIZ-GYÓGYFÜRDŐ

Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőbérli kezelése alatt.

Kényelmes közlekedés. Vasut Nagyváradtól 1/2, kocsin 3/4 órai távolságban. Május—augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. A vasúti állomás a fürdőtelepen van.

A európai híri 41° C meleg természetes hévviz javalva van: az izületek és izmok eszuzos bántalmánál, idült és különösen savas izületi loboknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál májbajoknál és vesekövek esetében. Allandó fürdőorvos: Dr. Nagy Ignác.

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 K 20 fill. és 6 K között váltakozik. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztallal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, ezukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis.

Öt tükörfürdőn és tizenhárom kádfürdőn kívül mór-fürdők is vannak rendszeresítve. Ujjonnan épült uszoda uszás tanítással és homokkurával. Fürdők 40 fillértől 1 K 20 fillérig. Elsőrendű kifizető zenekar. Telefon összeköttetés Nagyváraddal. — Villany-világítás. A legszebb kiránduló és szórakoztatási hely. Konyha és vendéglő a bérli saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.

65

Szatmári Polgári Takarékpénztár Részv.-T.

Előnyös feltételek mellett folyósít törlesztéses jelzálogkölcsönöket 50—65 évig.

A „Hollandi“ Életbiztosító Társaság Főügynöksége.**ALAPTŐKE 600.000 KORONA.****Előnyös kölcsönöket nyújt:**

Váltókra, értékpapírokra és árukra;
Folyósít jelzálogkölcsönöket;
Elvállalja építkezések finanszírozását;

ELFOGAD BETÉTEKET $\square$ **5%** $\square$ **KAMATOZTATÁS MELLETT.**

Üzlethelyiség: Hám János-u., Színház mellett.

RÉTAY és BENEDEK

egyházi műipar-intézet, oltár- és szószék-építészet Budapest, IV. ker., Váci-utca 59. szám.

Hazánkban a legnagyobb műfaragó-intézet. Készít: stilszerű oltárt, szószéket, keresztelőkutat, gyónószéket és templompadokat, sekrestyebereendezéseket, képkereteket és az összes berendezési tárgyakat mérsékelt árban. — Szent-szobrokat, oltárképeket, keresztúti képeket művészi kivitelben és jutányos árakon szállítunk. — Munkafelvétel céljából készséggel küldjük ki díjmentesen szakértő megbízottunkat. — Vállalkozunk templomok kifestésére és festett üvegablakokkal való ellátására. — Arjegyzéket, költségvetést és terveket készséggel küldünk.

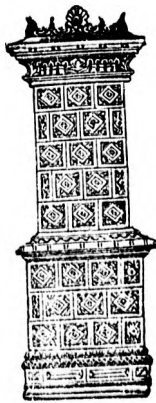
UJ KÁLYHA RAKTÁR SZATMÁRON!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint **Bathhány-utca 10. szám alatt** a mai kor igényeinek megfelelő

UJ KÁLYHA RAKTÁRT

nyitottam. Raktáron tartok *elsőrendű cserép- és porcellán-kályhákat, takaréktűzhelyeket, porcellán-fürdőkádakat. Javításokat, átalakításokat* felelősség mellett a legjutányosabb árban, a legrövidebb idő alatt eszközölk. Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva maradok

teljes tisztelettel

HÜBNER LEÓ, kályhás-mester.**UJ KÁLYHA RAKTÁR SZATMÁRON!**

Washall

az egyetlen szer, amely a fehérneműt 15 perc alatt tisztára mossa.

Ártalmatlanságáért 20.000 korona jótállás.

Mindenütt kapható. — Főraktár:

Szatmári Kereskedelmi Részvénytársaságnál.

Sürgöny!

Még nem létezett! 1500 koronát ajándékozunk készpénzben és értékben.

Nevezett összeget ezen kép megfajtásáért fizetjük. Mindenki, aki az árusítót megtalálja és kifesti,

kap egy női vagy férfi órát 20 kor. értékben vagy pedig kívánatra 15 koronát készpénzben.

A felfélt az, hogy minden megfajtó és beküldő megrendelést tegyen a kitűnő „Fortuna“ aranyutánzatu óralánczra és ezért 1 korona 50 fillért postabélyegekből beküldjön. — A megfajtások beérkezése után a díjakat szét fogjuk küldeni.

Minden küldeményt Patria-Zentrale A. Seifert Wien, Neubaugasse 63.

Név..... Hely.....
..... Utca.....

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deáktér 2. sz.

Minden idényben mindennemű
:: élővirág díszmunkák ::
alkalmi-, mennyasszonyi-, koszoroslány- és mellsokrok. — Alkalmi-, ravatal- és sirkoszoruk, síresokrok a legizlésebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készíttetnek.
Vidéki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park- s kert-rendezések vállaltatnak.
Sürgőnyezim: Bertha kertész Szatmár. — Telefon-szám 27.

BRAUN MÓR rézműves

Szatmár, Hid-köz 1. sz. (Saját ház.)

Fennáll 1856. óta.

Készít szoba-fürdőt, vízvezetékét, szivó és nyomó szivattyukat, rak-táron tart pálinkafőző-, mosó- és takaréktűzhely-üstöket, permetezőket és mindezek szerkezeteit. 14

Ügyvédi irodámat

és lakásomat

Rákóczi-utca 34. szám alá, saját házamba helyeztem át.

Dr. Südy Tibor, ügyvéd.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

AMERIKAI

ÁRUHÁZ

Eötvös-u. 2. (Heinrich-palota) a Koronával szemben.

Férfi gallér 5 réti minden fazonban drb	12 kr.
Dupla „ 5 „ „ „ „ „	18 „
Szifir készítő I-I párja „ „ „ „	23 „
6 pár férfiharisnya 75 kr., 1 pár	15 „
6 „ „ divatesikú I/I 123, 1 „	25 „
Férfi vasalt ing fehér „ „ „	90 „
„ „ színes I szifir „ „	120 „
„ alsónadrág gombos „ „	55 „
„ „ szép himzéssel I-I „ „	95 „
Selyem magánköttő „ „ 25, 38, 50 s feljebb	
„ „ patent másnik „ „	20 „
1 pár divatos készítőgomb „ „	15 „
1 „ Glasse kesztyű női „ „	48 „
1 „ svéd utánzatu női kesztyű „ „	25 „
1 „ „ férfi „ „	25 „
1 „ nadrágtartó „ „	28 „
Bicikli sapkák „ „	35 „
Divatos sábotok „ „	40 „
Gyermek patent harisnyák barna és fekete	
Szám 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
13 15 17 19 21 23 25 27 29 31 kr.	
Creton gyermek kötények „ „	20 feljebb
Reform vászon női kötények „ „	75 „
Fél „ „	48 „
Divatos piaci táskák „ „ 40, 55, 65	
ugyszintén női és férfi ernyők, klott aljak, mider leiblák, corsetták, s még sok fel nem sorolható czikkek olcsón kaphatók.	

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Kezdetét vette a

NAGY REKLÁM VÁSÁR

a KARDOS-féle

DIVATUDVARBAN

SZATMÁR, KAZINCZY-UTCA 9.

Fegyházban kötött férfi, női és gyermek harisnyák még eddig nem létezett olcsó árban.

Nagy nyakkendő occasio

az előcsarnokban.

Ezen reklám vásár csak folyó hó 30-ig tart, miért ajánlom a n. é. vevőközönségnek ezen ritka alkalmat kihasználni.

Kiváló
tisztetéssel

KARDOS GYŐZŐ.

Mennyasszonyi kelengyék!

kerti lámpák, képkeretek, kész ablakok, épület üvegezés legelőnyösebben szerezhetők be **Győry Károly üvegkereskedésében.**

Ha olcsó és jó lisztet akar venni,
Ha friss és jó fűszerárut akar olcsón venni,
Ha tisztán kezelt olcsó és jó bort akar inni,
Ha jó festék és lakkárut akar használni,
ugy keresse fel 68

Lindenfeld Domokosné

legelősből fűszer és vegyesáru üzletét Szatmáron, Deák-tér 27. szám, báró Vécsey-ház és Árpád-utca 22. Telefon 274. és 75. szám.

ÉRTESETÉS!

Gyermekjátékok, üveg- és porcelán-
edények, elegáns sítábotok, háztartási
csikkok nagy választékban kaphatók

A SZATMÁRI BAZÁRBAN
SZATMÁR, KAZINCZY-UTCZA.

Legnagyobb nyeremény 600,000 márka.

A nyereményért az állam felelős.

Szerencse - jelentés !!

Meghívás a nyeremény kilátásra,
mit a **Hamburg** városa által garantált nagy
sorsjáték rendez, melyben

9 millió 841.476 márka
okvetlen nyerésre kerül.

A nyeremények ezen sorsjátéknál a követ-
kezők: a lehető legnagyobb nyeremény szeren-
csés esetben **600,000 márka.**

nyeremény á	nyeremény á
1 560,000 márka	1 300,000 márka
1 550,000 "	1 200,000 "
1 540,000 "	1 100,000 "
1 530,000 "	1 60,000 "
1 520,000 "	1 50,000 "
1 515,000 "	1 45,000 "
1 510,000 "	1 40,000 "
1 305,000 "	1 30,000 "
1 303,000 "	1 20,000 "
1 302,000 "	1 15,000 "
	1 10,000 "

Az egész sorsjátékban, mely 7 osztályból áll,
100,000 sorsjegy játszik, melyek közül **48,405**
nyeremény és 8 nagy jutalom lesz kisorsolva,
a mely szám körülbelül az összes sorsje-
gyek felét képezi és így minden második
sorsjegy nyer.

A lehető legnagyobb nyeremény szerencsés
esetben, az első osztályban **50,000** márka, mely
a hetedikben pedig **600,000** márkára emelkedik.

Egy egész eredeti sorsjegy **6** márka, azaz **7. — K**
Egy fél " " **3** " " **3.50** "
Egy negyed " " **1.50** " " **1.75** "

A következő osztályokra való befizetések,
valamint a pontos nyereményjegyzék, a hivatal-
ból kiadott és a város czimerével ellátott játé-
ktervezetből tudhatók meg, amelyet kívánatra in-
gyen és bérmentve előre beküldök.

Mindenki, aki résztvesz a sorsjátékban, a
huzás megtörténte után azonnal, minden felszó-
lítás nélkül kap egy hivatalos jegyzéket.

A nyereménypénzeket én fizetem ki és kül-
döm el a legnagyobb pontossággal és legna-
gyobb titoktartás mellett.

A közeledő huzás miatt a megbízásokat azon-
nal vagy legkésőbb **junius 15-éig** a legnagyobb
bizalommal az alanti címre kell beküldeni:

Samuel Heckscher senr.,
49 **bankháza Hamburg 36.**

Itt levágandó.

Megrendelő **Samuel Heckscher senr.**
banküzletének, Hamburg 36.

Küldjön nekem } egész sorsj. á 6. — M. (7. — K)
} fél " " 3. — M. (3.50 K)
} negyed " " 1.50 M. (1.75 K)

Cím .....
No. 1137.

A pénzt postautalványon küldöm } A nem
A pénzt utánvételezve. } megfelelő
A pénzt mellékelem. } törlendő.

ALAPITTATOTT 1810.

Ausztria és Magyarország legrégebbi egyházi felszerelések és zászló-gyára

Josef Neskudla

OLMÜTZ, (Morvaország.)

Jótállással szállít kitűnő minőségben bámúlatos olcsó árak mellett:

*Egyházi ruhákat, lobogókat, templomi szereket, kizárólag tűzben
aranyozott kelyheket, cibóriumokat, monstrantiákat, gyertyatartó-
kat, csillárokat, lámpákat, keresztutakat.*

Régi egyházi ruhákat alaposan renovál!

Szegény templomoknak jelentős engedmény. Választékot vásárlási kényszer nélkül küld.

Arjegyék és költségelőirányzat ingyen. 60

Blatniczky János

kályhás-mester

Szatmár - Németi

Lakás Zrinyi-u. 13.

Raktár Petőfi-u. 3.

Népbank épület.

Készít a legkényesebb izlésnek is
megfelelő mindennemű kályhákat taka-
réktűzhelyeket, porcellán kandallókat,
fürdőkádákat és faburkolatot. Hozott
porcellánkályhák kül- és belföldi gyá-
rakkól minden színben és nagyságban
a legújabb modell szerint kaphatók.
Régi kályhák új szerkezetre való átala-
kítását a legutányosabb árban vállalom.

Minden munka úgy helyben, mint
vidéken saját vezetésem alatt készül.

Jutányos árak. Pontos kiszolgálás.

Vidéki megbízások azonnal teljesítetnek.

35 Tisztelettel

Blatniczky János kályhás-mester.

HIRDETÉSEK

felvételnek lapunk kiadóhivatalában.

Cipészüzlet áthelyezés.

Deák-tér 2. szám alól **Petőfi-utca 1. szám alá**

(Leszámitoló Bank helyiségébe, Károlyi házzal szemben)

helyeztük át mértékszerinti cipész-üzletünket, üzemünk megnagyob-
bitása céljából, hol **saját készítményű cipő- és eszmaáruk**
állandóan raktáron vannak és mérték szerint pontosan készíttetnek.

Együttal a n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy egy
amerikai rendszerű **gyorstalpaló-műhelyt** rendeztünk be, amely
egy pár talpalást **egy óra alatt** elkészít. 20

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

KLEIN I. és TÁRSA

Első szatmári eszma- és cipő-gyár
mértékszerinti cipész-üzlete.

